

NOVICE

kmetijskih, obertnijskih in narodskih reči.

Odgovorni vrednik *Dr. Janez Bleiweis.*

Tečaj X.

V sredo 20. oktobra (sredojesna) 1852.

List 84.

Hebrejske melodije.

Po angleškem L. Byron-a, poslovenil Jeriša.

XIV.

Vse je prazno! pravi pridigar.

Modrost, ljubezen, slava, oblast
So juna i zdrava me obsevale;
Mje čaše znale vin so slast,
Krasinke mile me objemale.
V očeh lepote solnčil sim
Sercé, k' je nežnosti kopnelo;
Kar drago sinom zemeljskim,
V kraljevem bleski mi je cvelo.

Razšteti dneve trudim se,
K' je zna spomin še razodéti,
Če zemlje, žitja dobro vse
Me vleklo bi, je še živeti.
Tu dan minul ni, ura ne
Veselja sladka brez grenkosti;
En kinč ni kril oblasti mje,
Da ne bil tiščal bi v svitlosti.

Poljá zna kačo vendar še
Izkust al čar kvarí opleniti;
Al njo, ki serca ovije se —
O kdo zna njo ukrotiti?
Modrosti slov ne sluša ne,
I glasbe don je ne obsenéti;
Na vekomaj ah! pika le
Sercé, ki mora jo terpéti.

*Postava zavoljo ognja na kmetih *)*

Da bi se na kmetih nesreča strašnega ognja, kolikor je mogoče, odverniti mogla, je Njih cesarsko veličanstvo s poveljem 20. oktobra 1792 za štajarsko deželo letó postavo dalo, ktera se zdaj tudi za krajnsko deželo ponovi in oznani. Letá postava zapopade v sebi:

- I. kako je treba varovati, da oginj vùn ne pride,
- II. kako se more hitro zvediti, da je oginj vùn peršel,
- III. kako se ima hitro pogasiti,
- IV. kako se škoda odverniti more, ktera se zna zgoditi, kadar je oginj že pogašen.

I. Kako je treba varovati, da oginj vùn ne pride.

Ker zavoljo nerodnega zidanja in cimpra oginj vùn priti in dalej seči zna, je tedaj treba, kadar se nove hiše postavljajo, na to gledati, da se ena druge ne tiší, ampak da, ako je mogoče, prostor enega sežnja med njimi ostane.

Ravno tako se imajo tudi skednji dalej od hiš za vertmi, ali, kjer je mogoče, zunaj vasí postaviti.

Kjer lan in konople pridelujejo, je treba skerbeti, da si vsaka soseska svojo sušnico ali paštubo malo dalej od vasí napravi.

Pri starih hišah, ktere blizo skup stojé, ali ktere se ena druge tiše, tudi perskednjih, kteri se v vaséh znajdejo, se saj na to gledati mora, da se visoko košato drevje, posebno kakšen oreh, zasaadí, ki poslopja proti ognju brani. Kjer se ne morejo cele verste drevja postaviti, naj se saj na vsakim voglu hiše ali skednja eno drevó zasaadí. Vender pa drevesa, ali sicer nepotrebni plotovi ne smejo na poti biti, da potler, kadar oginj vùn pride, soseska od vsih plati blizo ne more.

Kjer je mogoče, ima gosposka skerbeti, da se na kmetih in po vaséh namest slamnatih stréh saj lesene strehe iz desk naredé, kterih se oginj tako hitro, kakor slame, ne prime.

Leseni dimniki se tam, kjer ni taka sila, da bi hiše popolnoma iz lesa bile, ne smejo perpuštiti, in so za naprej clo prepovedani.

Zidani dimniki pa morajo pol cegla debeli in ne iz stoječiga cegla zidani biti, tudi ne preniski, ampak zadosti čez streho vzdignjeni, ne preoski in ne krivi, zato, da se lahko skozi zleze, in da se ometati morejo.

Peči ne smejo preblizo pri lesenih stenah biti, ravno tako tudi ognjisa, ali kjer se sicer kuri.

V kuhinjah, kjer se pére, in v drugih krajih, kjer je dosti kurjave, ne smejo tla lesene biti, ampak vsaj iz zemlje ali ilovce dobro skup stlačene, ako se ne morejo iz kamna, cegla, eštriha ali druge take reči narediti.

Pri hišah, za ktere postavljati je zidarjev, tesarjev ali družih rokodelcov potreba, se ne smé drugim delo izročiti, kakor mojstram, kteri to zastopijo, in k temu pravico imajo.

Da bo tedaj gosposka ložje in bolj gotovo vediti mogla: ali se kmetje po zapovedih, ktere so zavoljo zidanja in tesarstva dane, zadržé, zana-prej nobena hiša, skedenj, hlev, ali kar bodi, brez privoljenja gosposke ne smé postavljena biti. Na tako vižo bo gosposka vselej v stanu, lego in kakošnost poslopja s svojim namestnikom ali županom pregledati, presoditi in tako nevarnost ognja odvracati.

Pri tem pa gosposka ne smé ostati, ampak mora po županu ali kakim uredniku še potlej večkrat gledati, ali se prav dela, ali ne; ti, kteri zoper ravnaajo, morajo kaznovani biti, in to, kar ni prav delano, se mora podreti.

Ogled pa more gosposka in soseska zastonj storiti, tudi za privoljenje te gosposke, in zanje skerb, se nič ne plača.

*) Ker se nam pričujoči poduk za vse dežele važen in sila potreben zdí, ga ponatisnemo po 50. delu »deželnega zakonika in vladnega lista za kronovino Krajnsko«. Vred.